

BIJENPACT Afûk

De Afûk is een non-profit organisatie die zich tot doel stelt om de Friese taal een volwaardige plek te geven in alle lagen van de Friese maatschappij, dat doen wij aan de hand van: *kultueroerdracht*, *taaloerdracht* en *taalpromoasje*. We zijn ons bewust dat de link tussen het Friese landschap en de Friese taal sterk is. Zonder een (bio-)diverse omgeving, een minder diverse taal en een verarmd taallandschap. Diversiteit vinden we fascinerend en van belang voor onze omgeving, of het nu gaat om taaldiversiteit of biodiversiteit. Middels dit pact willen we dan ook de volgende uitvoeringsintentie uitspreken:

Kultueroerdracht

De overdracht van creativiteit, in het bijzonder literaire creativiteit is een van de kernopgaven van de Afûk. We willen een breed publiek aanspreken door middel van verschillende, vernieuwende invalshoeken van onderwerpen.

1. We zijn voornemens om kinderboeken over bijen/biodiversiteit* uit te geven.
2. We zijn voornemens om 'bloemlezingen' uit te geven; gedichten gedrukt op papier met jaarrond-bloeiend, regio specifiek bloemzaad. Deze bloemlezingen willen we in een nader te bepalen dorp verspreiden.
3. Lân fan Taal, een project van KH2018, heeft de link tussen landschap en taal voor ons verdiept. De link tussen identiteit en omgeving; de invloed die de mens kan/wil hebben op de omgeving; de link tussen landschap en cultuur; de link tussen de (Friese) taal en het (Friese) landschap. Nu Leeuwarden Unesco City of Literature is geworden biedt ons dat de mogelijkheid intellectuele overvloed te creëren over dit onderwerp. Het thema biodiversiteit-taaldiversiteit wordt een van de speerpunten voor uitgenodigde artists in residence en artiesten van de 'Taalkaravaan' die in 2020/2021 door Noordoost Nederland zal reizen en 7 festivals aan zal doen. Biodiversiteit krijgt zo een nationaal en internationaal podium.

4. Op dit moment hebben we samen met Omrop Fryslân de podcast 'boekekast' uitgebracht. Deze ervaring willen we gebruiken om te kijken of we voor een nieuwe podcast een thema-uitzending kunnen maken over bijen en de verbinding tussen biodiversiteit en taaldiversiteit.
5. Vooruitlopend op het Bijenpact is in het tijdschrift 'De Moanne' een artikel over bijen, biodiversiteit en Silence of the Bees verschenen door Jan Willem Zwart te interviewen (De Moanne, nr 5, sept 2019, 28-32). Het thema biodiversiteit komt de komende twee jaar regelmatig terug in De Moanne, het liefst i.s.m. Silence of the Bees. Het maken van een themanummer behoort ook tot de mogelijkheden.

Taaloerdracht

6. Voor het Friestalig onderwijs willen we teksten/thema's gebruiken die over bijen of biodiversiteit gaan. Deze thema's en lessen krijgen een plek binnen ons digitaal leerplatform Edufrysk waar duizenden leerlingen, cursisten en docenten gebruik van maken. Edufrysk is een platform voor zowel volwassenenonderwijs, basis-, voortgezet onderwijs, en beroepsonderwijs.

Taalpromoasje

7. Onze ervaring met taalpromotie willen we delen en inzetten voor biodiversiteitspromotie. Zo ontwikkelen we nu een project in de gemeente Waadhoeke waar we taal en biodiversiteit in de publieke ruimte met elkaar verbinden. We willen diverse Praat mar Frysk-campagnes inzetten om dit onderwerp te belichten. Zo kunnen we in onze Fryske kroechkwis bijvoorbeeld vragen over het onderwerp verwerken.
8. We willen Tomke in boekjes, filmpjes, op de radio en in stripverhaaltjes kennis laten maken met bijen om zo kinderen kennis te laten maken met het onderwerp.
9. In het magazine Heit & Mem willen we ruimte reserveren om aandacht te besteden aan het onderwerp.
10. De nieuwe nog te ontwikkelen versie van het 'Taalkado'** dat wordt aangeboden aan alle ouders bij de aangifte van hun kind wordt zoveel mogelijk circulair. We willen ook inhoudelijk aandacht besteden aan bijen en biodiversiteit in het taalkado.
11. We willen onze communicatiekanalen gebruiken om te communiceren over het onderwerp, zoals in het magazine en de website Heit & Mem (zie boven) en via onze social media-kanalen en websites (Praat mar Frysk, Heit & Mem, Tomke, Afûk - zie ook 8). Via de social media-kanalen van Praat mar Frysk verspreiden we iedere week 'it gedicht fan 'e wike' waar landschap en biodiversiteit regelmatig onderwerpen zijn.
12. Taalpromotie vindt niet alleen in Nederland plaats, we maken deel uit van een internationaal netwerk. De ervaring die we hebben opgedaan met taal en biodiversiteitspromotie willen we graag delen met mensen uit ons netwerk zodat zij deze kennis in het buitenland kunnen inzetten. (zie ook 3).

Binnen en buiten de Afûk

13. Het gebied voor de deur van de Afûk is versteend gebied. De plantenbakken willen we - in overleg met eigenaar Tresoar - kleurrijker maken en inrichten met bijvriendelijke planten. We willen ons eigen personeel het belang van biodiversiteit meegeven - en de rijkdom aan taal die dit oplevert. We denken aan het aanbieden van een training of een gastles.

14. We willen de mogelijkheid onderzoeken om samen met de gemeente De Groeneweg/Boterhoek bijvriendelijker in te richten.

Samenwerking

15. We willen graag samenwerken met de Cruydt-Hoeck om bijvriendelijke, jaarrond bloeiende bloemzaden te verkopen in onze winkel, maar dan met Friese (en Latijnse) namen op de verpakkingen. De verkoop van andere producten in de winkel die gericht zijn op biodiversiteit behoort tot de mogelijkheden.
16. Voor het ontwikkelen van bovengenoemde projecten en producten wordt uiteraard samengewerkt met relevante partijen (bijvoorbeeld andere Bijenpachthouders) zoals de Fryske Feriening foar Fjildbiology.

* Waar bijen staat kan ook bestuivers of insecten in bredere zin gelezen worden.

** Voor het taalkado loopt op dit moment een aanbestedingstraject. Het is op dit moment nog niet duidelijk of ons de opdracht, net als de voorgaande jaren, gegund wordt.